CSAV Journal

2020

Vernacular Perspectives

Anniversary edition (2010 - 2020)

EDITURA UNIVERSITARĂ ION MINCU

Director of the CSAV Center and editor of CSAV Journal /
Director al Centrului CSAV și editor al CSAV Journal :

Sergiu NISTOR, Prof. Dr. Arch. / Prof.dr.arh.- Presidential Counselor for Culture, Cults and National Minorities, former ICOMOS Romania president and former Secretary of State in the Ministry of Culture and National Heritage (2012-2013), member of the History & Theory of Architecture and Heritage Conservation, IMUAU
- Consilier Prezidențial pentru Cultură, Culte și Minorități Naționale, fost președinte al ICOMOS România și fost Secretar de Stat în Ministerul Culturii și Patrimoniului Național (2012-2013), membru al Departamentului de Istoria și Teoria Arhitecturii și Conservarea Patrimoniului, UAUIM

Scientific secretary of the CSAV Center and Coordinator of CSAV Journal /
Secretar științific al Centrului CSAV și coordonator al CSAV Journal :

Ioana E. ZACHARIAS VULTUR, Teach. Assist. Dr. Arch. / Assist.dr.arh.- History & Theory of Architecture and Heritage Conservation, IMUAU, OAR active member, ZEPPELIN editor, former ARHITECTURA 1906 magazine editor, https://www.linkedin.com/in/ioanaz/
- Departamentul de Istoria și Teoria Arhitecturii și Conservarea Patrimoniului, UAUIM, Membru activ OAR, editor revista ZEPPELIN, fost redactor revista ARHITECTURA 1906, https://www.linkedin.com/in/ioanaz/

Scientific Board of CSAV Journal / Comitetul Științific al CSAV Journal:

Ligia FULGA , Dr. Researcher / Dr. Cercet. - former director of *Brașov* Etnographic Museum / fost director al Muzeul Etnografic Brașov
Kázmér KOVÁCS, Prof.Dr.Arch. / Prof.dr.arh. - member of the Horticulture Department, *Sapientia* University, Faculty of Technical and Humanist Sciences / membru al Departamentului de Horticultură, Universitatea Sapientia, Facultatea de Științe Tehnice și Umaniste
Miklós KÖLLŐ, PhD candidate, Arch. /Drd.Arh. - Larix Studio, member of the Horticulture Department, *Sapientia* University, Faculty of Technical and Humanist Sciences / Larix Studio, membru al Departamentului de Horticultură, Universitatea Sapientia, Facultatea de Științe Tehnice și Umaniste
Christoph MACHAT, Art Historian, Dr. / Dr. ist.de artă – former president of the ICOMOS Scientific Board / fost președinte al Comitetului Științific ICOMOS
Gabriel PANASIU, Assist.Prof. Dr. Arch. / Lect.dr.arh. - member of the History & Theory of Architecture and Heritage Conservation, IMUAU / Departamentul de Istoria și Teoria Arhitecturii și Conservarea Patrimoniului, UAUIM
Paula POPOIU, Assoc. Prof. Dr. / Conf.dr. - General Director of *„Dimitrie Gusti"* National Museum, Bucharest / Director general al Muzeului Satului „Dimitrie Gusti" din București

CSAV Journal & CSAV Center Website/ Pagina web a CSAV Journal și a Centrului CSAV: http://csav.ro/

CSAV on the IMUAU website / CSAV pe site-ul UAUIM : https://www.uauim.ro/en/research/dealufrumos/

The Center for Vernacular Architecture Studies Center Annual IMUAU (*Schonberg*) /
Anuarul Centrului de Studii de Arhitectură Vernaculară UAUIM (Dealu Frumos) = ISSN 2068 – 472X
CSAV Journal (Print) = ISSN 2668 - 8697 ISSN-L 2668 - 8697 (2017 – 9999)
CSAV Journal (Online) = ISSN 2668 - 8700 ISSN-L 2668 - 8697 (2017 – 9999)

Design & DTP : Ioana E. ZACHARIAS VULTUR

Translations / Traduceri : Andreea-Ioana CALMA, Teach. Assist. PhD candidate / Asist. drd. arh.
Petra KOPACZ-STAUBLE, PhD candidate Arch. /Drd. arh.

"Ion Mincu" University Publishing House / Editura Universitară „Ion Mincu"
Academiei Street no.18-20, Bucharest / Str. Academiei nr.18-20, București

Summary / Cuprins

In the opening

Foreword to the anniversary edition (2010 - 2020) 5
Cuvânt înainte la ediția aniversară (2010 - 2020)

Dossier

Asociația MONUMENTUM- Diana IABRAȘU
Me, when I love, I feel Blue 7
Eu, când iubesc, simt Albastru

Marianna CORREIA | Mónica ALCINDOR | Gilberto Duarte CARLOS | Sandra ROCHA e SOUSA | Camilla MILETO | Fernando VEGAS | Valentina CRISTINI
World Heritage, vernacular dwellings and digitalisation: The case of the Fortified Churches in Transylvania, Romania 13
Patrimoniul Mondial, locuințele vernaculare și digitalizarea: Cazul Bisericilor Fortificate în Transilvania, România

Diana BELCI
Mobility, Transfer and Extinction in the Architecture of Wooden Churches in Banat 41
Mobilitate, transfer și dispariție în arhitectura bisericilor de lemn din Banat

Cristina BUDAN
[UN]ROOTED ARCHITECTURE. The ground and how it is perceived through architecture 67
ÎNRĂDĂCINAREA ARHITECTURII. Pământul și cum este perceput prin prisma arhitecturii

Radu FULGA
Ceramics and modeling in non-formal education and their role in the practice of vernacular architecture 77
Ceramica și modelajul în educația non-formală și rolul lor în practica arhitecturii vernaculare arhitecturii vernaculare

Design studio project

Ist Year Studio - "House in the forest" theme
Studio no.12 - Andrei ȘERBESCU | Ionuț NEDELCU | Ruth Adalgiza IACOB
A House in an unseen place. Resources and meanings in the Ist year of the architectural design studio 95
O casă într-un loc nemaivăzut. Resurse și rosturi în atelierul anului I

Diploma project & Dissertation

Conservation and Restoration UAUIM Sibiu 2020
Diana APETROAIE | Ștefania CHIȚU | Teodora IDU | Cristina CONSTANTIN | Cosmin PAVEL
Rehabilitation and refunctionalization of a former Saxon household, Archita, Mureș 121
Reabilitarea și refuncționalizarea unei foste gospodării săsești, Archita, Mureș

Ștefania CHIȚU | Cristina CONSTANTIN
The conversion of the barn in the traditional Saxon Household 143
Conversia șurii din gospodăria tradițională săsească

PhD Research

Miklós KÖLLŐ, advisor **Nicolae LASCU**
The morphology of Szekler settlements and the constructive typologies. Historical evolution, current situation. Diagnosis and trends 155
Morfologia așezărilor din Secuime și tipologiile constructive. Evoluție istorică, situa

Profile

Alexandru BABOȘ
Tăria cerului și podoabele ei, o introducere în arta portalurilor bisericilor de lemn din Transilvania 177
The Firmament and its ornaments, an introduction in the art of the Portals of Wooden Churches in Transylvania

Review

Cristian BEȘLIU
The Romanian dwelling. A dossier 225
Locuința românească. Un fișier

Foreword to the anniversary edition (2010 - 2020)

The *CSAV Journal 2020* edition named „*Vernacular Perspectives*" is a statement for the vernacular architecture, heritage, and cultural landscape as contemporary assets with rich potential.

Structured gradually from professional papers to design studio projects, dissertations, restoration-conservation bachelor's projects, PhD theses, and reviews, the publication is a "bridge" between theory and practice, between students and UNESCO professionals, between local and international authors.

In this regard, all the published materials are researches and projects realized in 2020.

It is about a range of materials that approach contemporary topics illustrated through keywords and expressions such as: art, medieval vernacular heritage, vernacular cultural landscape, sacred rural space, symbol, matrix, archetype, blue houses map, ecoregionalism, ruralism, shrinking villages, upcycling, restoration, conservation, safeguarding, education, digitalization.

The goal of the publication - including through its digital online version - is to support and promote active debates regarding the topic of vernacular architecture, to disseminate and bring together ideas, to map studies, initiatives, and finished projects throughout the local territory. It is a communication space and opening between the academic and professional environments. Also, *CSAV Journal* is since 2010 a visit card for the vernacular architecture-related activities for the "Ion Mincu" University of Architecture and Urbanism Bucharest, and not only, therefore it must respond to the requested exigency.

Thanks to the authors and collaborators for their participation, quality, and support.

Ioana ZACHARIAS VULTUR, coordinator

Cuvânt înainte la ediția aniversară (2010 - 2020)

Ediția *CSAV Journal 2020* intitulată „*Vernacular Perspectives*" este o pledoarie pentru arhitectura, patrimoniul și peisajul cultural vernaculare ca resurse contemporane cu bogat potențial.

Structurată gradual de la articole de specialitate la proiecte de atelier, lucrări de disertație, proiecte de diplomă de restaurare - conservare, teze de doctorat și recenzii, revista este „o punte" între teorie și practică, între studenți și specialiști UNESCO, între autori autohtoni și internaționali.

În acest sens, toate materialele publicate sunt cercetări și proiecte realizate în anul 2020.

Este vorba despre o gamă de materiale care abordează teme contemporane ilustrate prin cuvinte și termeni-cheie precum: artă, patrimoniu vernacular medieval, peisaj cultural vernacular, spațiu sacru rural, simbol, matrice, arhetip, harta caselor albastre, ecoregionalism, ruralism, *shrinking villlages*, *upcycling*, restaurare, conservare, salvgardare, educare, digitalizare.

Obiectivul publicației - inclusiv prin formatul digital online - este de a susține și promova dezbateri active pe tema arhitecturii vernaculare, de a difuza și reuni idei, de a cartografia studii, inițiative și proiecte finalizate pe întregul teritoriu autohton. Este un spațiu de comunicare și deschidere între mediul academic și cel profesional. De asemenea, *CSAV Journal* este din 2010 o carte de vizită a activității legate de arhitectura vernaculară pentru Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu" București, și nu numai, de aceea conținutul trebuie să răspundă exigențelor.

Mulțumiri autorilor și colaboratorilor pentru participare, calitate și susținere.

Ioana ZACHARIAS VULTUR, coordonator

Photos: Diana Iabraşu, MONUMENTUM Association

Me, when I love, I feel Blue[1]

Text by Diana Iabrașu

So much we love the Blue color of houses that we decided to search for it throughout the country. To know all its shades. We are creating **Te Blue Route** and we draw both physically and digitally the **Blue Houses' Map of Romania of vernacular architecture.** For them to dwell in our memory. To enjoy them, to cherish them and to get inspired by their sweet lines and the colors of both their and our times. We form a team of volunteering architects, restaurators, photographers, developers and storytellers and we are happy to have the support of the Ambulance of Monuments volunteers and the My Transylvania association.

The **Blue** project team has the intention of finding out the stories of the people inhabiting the vernacular blue houses of Romania and the owners with inspiring personal events that can guide the new generation, through new technology that will ease the passing on of the old values. We would like a mobile, "tool-like" app that people can use when they find a blue house to start a process of documentation. Basically, casealbastre.ro should offer a permanent and constantly updated national catalog of these houses, with important architectural information, with the purpose the saving these houses. Therefore, we would like to realise the content of the map in a collaborative manner, focused on architectural criteria and storytelling, using short movies and photography, obtaining a collection of inhabitants' testimonies, records of old materials and building techniques and information about possible accomodation, restaurants or other payed or free of charge activities made available by the locals (volunteers for skining meadows, picking apples or nuts, house painting). We would like to get to know people and see how their realities are "clipped" in Blue. We would like to activate a volunteering network in the rural areas. So we started in Transylvania.

The vernacular architecture dwellings of Romania hide valuable stories about heritage, crafts and authentic living.
We would like to crop these stories from their rural landscape and bring them to the urban reality, as a form of respect and sensitisation towards the rural esthetics, making the rural world accesible to the urban youth through technology.
The **blue** color represents the attraction point of the new generation on this matter, being a very popular and meaningful color. It is also the most frequent color used on traditional houses, possibly being identified as a national color.

The Blue can be also traditional and innovative or creative and contemplative.

As the impact of the the movies "Ștefan Vaida's Blue" and "The Blue Left Among Us" narrated by Ștefan Câlția was considerable (hundred of thousands of views and thousands of shares), we drew the conclusion that such inspiration is needed online, giving the public accesible formulas of understanding the rural word and how a blue painting it is. Furthermore, there are people from the young generation (up to 40 years old), who buy their first houses or inherit them from their grandparents and want to restore it, or at least understand the rural enviroment as a new definition of simplicity and value.
Through the **Blue Houses' Map of Romania**, we offer a creative guide for conservating and restoring the vernacular residential architecture as well as for a fine living.

The map will be available in 2021 on casealbastre.ro
Details about the Blue project on: albastru.ro
With inspiration, the lovers of Blue and the Monumentum Association

[1]Quote belonging to Diana Fufezan, actrice at Radu Stanca National Theatre and friend of the **Blue** project.

Eu, când iubesc, simt Albastru[1]

Text de Diana Iabrașu

Atât de mult ne place Albastrul caselor încât ne-am hotărât să plecăm în căutarea lui prin țară. Să îi cunoaștem toate nuanțele. Facem **Traseul Albastru** și desenăm fizic și digital **Harta Caselor Albastre din România, cu arhitectură vernaculară**. Să rămână în memoria noastră. Să ne bucurăm de ele, să le prețuim și să ne inspire liniile lor dulci, culorile timpurilor lor și ale noastre. Formăm o echipă de voluntari arhitecți, restauratori, fotografi, developeri, *storytellers* și ne bucurăm de sprijinul voluntarilor „Ambulanței pentru Monumente" și ai Asociației *My Transylvania*.

Echipa proiectului **Albastru** își propune să afle poveștile oamenilor care locuiesc în case albastre cu arhitectură vernaculară din România, a proprietarilor care au istorii personale ce pot fi repere pentru generația tânără, iar transferul de valori să fie realizat folosind noile tehnologii. Ne dorim o aplicație mobilă, de tip-unealtă, pe care oamenii să o folosească atunci când găsesc case albastre și să înceapă un proces de documentare. Practic pe casealbastre.ro să fie un catalog al caselor actualizat permanent, la nivel național, cu informații de importanță arhitecturală, cu scopul de a salva aceste case.Așadar dorim să realizăm conținutul hărții, pe principiul colaborativ, axat pe criterii arhitecturale și ***storytelling***, pe realizare de filme scurte și fotografii, culegere de mărturii ale locuitorilor caselor, înregistrare de tehnici și materiale vechi de construcție și informatii legate de posibile servicii de masă, cazare sau alte experiențe la care se poate participa ca voluntar sau contra cost, propuse de proprietari (voluntari pentru cosit fân și construit căpițe/cules mere și nuci/văruit). Ne dorim să îi cunoaștem pe oameni, să vedem cum realitatea lor se decupează în Albastru. Și să activăm o posibilă rețea de voluntariat în zona rurală. Și am început din Transilvania.

Casele cu arhitecură vernaculară din România ascund povești valoroase despre patrimoniu, meșteșuguri și viață trăită autentic.
Ne dorim să decupăm aceste povești din rural și să aducem bucățile de realitate în orașe, ca o formă de respect, de sensibilizare asupra esteticii rurale, făcând lumea satului accesibilă tinerilor din orașe prin intermediul noilor tehnologii.
Culoarea **albastru** reprezintă punctul de atracție a generațiilor tinere față de subiect, albastrul fiind foarte popular și purtând multe simboluri și, până la urmă este culoarea cea mai prezentă pe casele tradiționale, putând fi identificată cu o culoare națională.

Albastrul poate fi și traditional și inovator, și creativ și meditativ.

Așa cum ne arată impactul pe care l-a avut filmul „Albastrul lui Ștefan Vaida" și „Albastrul lăsat printre noi", povestit de pictorul Ștefan Câlția, în online (sute de mii de ***views*** și mii de ***shares***), ne-am dat seama că există un public care are nevoie de surse de inspirație, de formule accesibile de a înțelege lumea satului cum este o zugraveală albastră. Mai mult, acum există o generație (până în 40 de ani) care își cumpără prima casă din viața lor sau moștenește casele bunicilor, tineri care vor să înceapa procesul de restaurare sau cel puțin să înțeleagă mediul construit rural, o noua definiție a simplității și a ceea ce este valoros. Iar noi putem oferi prin **Harta Caselor Albastre din România**, un ghid creativ pentru a păstra, repara casele cu arhitectură vernaculară și pentru a trăi frumos.

Harta va fi in disponibilă în 2021 pe casealbastre.ro
Detalii despre proiectul Albastru: albastru.ro
Cu inspirație, oamenii iubitori de Albastru și Asociația Monumentum

[1]Citat aparținând Dianei Fufezan, actriță la Teatrul Național „Radu Stanca" și prietenă a proiectului **Albastru**.

Photo: Diana Iabrașu, MONUMENTUM Association

Art residency, painter Ștefan Câlția, ***Șona*** village.

Inscriptions under the cornice, on the ***Gerendi*** House in *Alțâna*.

Window details, house in *Roadeș*.

House in *Roadeș*.

Door - details, house in *Roadeș*.

Houses in the village of *Roadeș*.

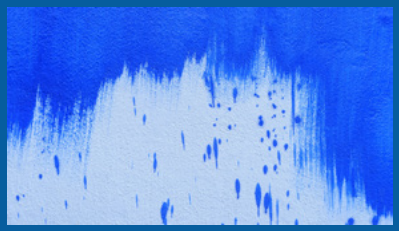

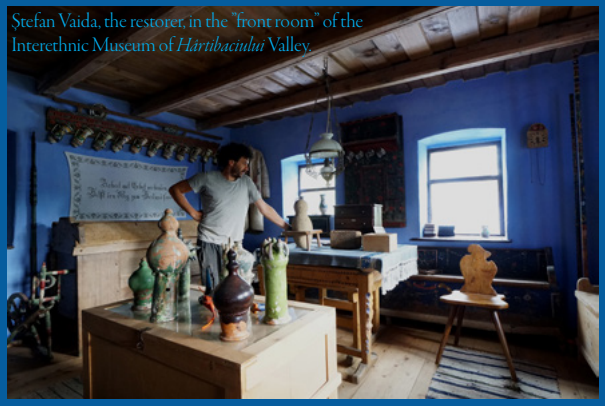

Ștefan Vaida, the restorer, in the "front room" of the Interethnic Museum of *Hârtibaciului* Valley.

Ștefan Vaida, the restorer, painting the wall of the Interethnic Museum of *Hârtibaciului* Valley.

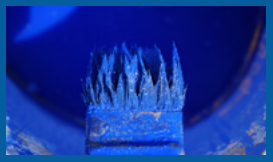

Photos :
Diana Iabrașu,
MONUMENTUM
Association

Dossier

Photo: Diana Iabraşu, MONUMENTUM Association

[UN]ROOTED ARCHITECTURE
The ground and how it is perceived through architecture
INRĂDĂCINAREA ARHITECTURII
Pamântul și cum este perceput prin prisma arhitecturii

Teach. Assist. Dr. Arch. **Cristina BUDAN**
Department of Basics of Architectural Design
"Ion Mincu" University of Architecture and Urbanism

Keywords: *ground, rooted architecture, gardens, traditional houses, masculine values, feminine values*

While driving along Pipera Boulevard, caught in a slow traffic, I was struck by the image of two contrasting fragments of worlds "glued" together like within a collage: a villa pertaining to Pipera, the new hip periphery of Bucharest and an old house, belonging to Pipera, the old village. Two worlds were coexisting uncomfortably, side by side, like parts of the clumsy, unnatural body of Frankenstein's monster.

Beyond the qualities or faults of the two houses or their typological differences, what moved me was how differently they made the **ground** they occupied be **felt, lived and perceived**. There were **two different earths being inhabited:** a **flat and sterile** one, a generic lawn and cement tiles surfaces, and a **vivid, lush, nurturing, fertile and changing one**. The first was crushed under the proud and heavy body of the house, like a dwarfed pedestal, only of secondary importance. The flat lawn, all the same size, color and thickness seemed like an artificial, printed surface meant to underline the grandeur of the house by having nothing to say for itself and turning

În timp ce conduceam de-a lungul Bulevardului Pipera, prinsă în lentoarea traficului, am fost surprinsă de imaginea a două fragmente contrastante de lumi „lipite" împreună ca într-un colaj: o vilă aparținând Piperei, noua periferie de lux a Bucureștiului și o casă veche, aparținând Piperei, vechiul sat. Două lumi distincte coexistau inconfortabil, una lângă alta, ca părți ale corpului neîndemânatic și nefiresc al monstrului lui *Frankenstein*.

Dincolo de calitățile sau defectele celor două case sau de diferențele tipologice ale acestora, ceea ce m-a marcat a fost felul atât de diferit în care cele două case făceau să fie **perceput, simțit și trăit pământul** pe care se așezau. Vedeam locuite **două pământuri diferite**: unul **plat și steril**, o suprafață generică de gazon și plăci de ciment și unul **viu, luxuriant, hrănitor, fertil și schimbător**. Primul părea zdrobit sub trupul mândru și greu al casei, ca un piedestal aplatizat, de importanță prea mică în raport cu construcția. Gazonul plat, peste tot de aceeași dimensiune, culoare și grosime, părea o suprafață artificială, un print generic menit să sublinieze grandoarea casei, neavând nimic de spus pentru sine și transformându-se într-un fundal anonim. În cealaltă curte, prezența pământului părea să fie

into an anonymous background. In the other courtyard, the earth seemed to be reverenced by the low textured walls of the old house, the wide protective eaves, the narrow sidewalk surrounding the house, the modest size of it all and its position in the courtyard, making way for the black, rich, fertile hummus to give birth to lush vegetation, to species that are so intertwined with the image of these houses that you cannot picture them without. The black soil, along with the vaults of vines, daffodils, hyacinths, tulips, hydrangeas, lilac trees and so many more, are composing the local signature and fragrance of the land, before any other attribute of it. Traditional houses seem **to be growing of this earth** just as much as the plants do.

There is a silent beauty about the freshly dug gardens around old Romanian houses in spring time and in autumn, when all vegetation is either latent or "melted" back into the ground and this dark, empty space of potentiality is revealed. The house is then fully exposed, like a solitary boat floating on solid, crumbly waves. Then, when all vegetation rebirths into a new play of shapes, colors and perfumes, the house is the one "melting" into this high, green tide. Plants play a powerful role of "holding" the houses into place, of defining small spaces around it, of giving more sense to its pathways, its walls, textures and folds, of enriching its patterns, colors and play of shadows. It is not a fixed landscape design composition, but an ongoing spontaneous process of death, rebirth, growth, change of shape, change of colors and perfumes. Each day, each year, a new garden. A cyclical renewal that the houses were also undertaking. And all made possible by the discrete presence of the nourishing (back)ground.

This image seems now a reminiscence from other times and a different kind of garden, empty and still, that is gaining terrain along with houses that are indifferent to the place they stand upon.

onorată prin zidurile joase și texturate ale casei vechi, prin streașina largă și protectoare, prin trotuarul îngust care înconjura casa, prin dimensiunea modestă a întregii clădiri și poziția sa în curte, făcând loc humei negre, bogate și fertile ce da naștere unei vegetații abundente, unor specii a căror imagine este atât de întrepătrunsă cu imaginea acestor case, încât nu le poți imagina în absența lor. Glodul negru, împreună cu bolțile de viță de vie, narcise, zambile, lalele, hortensii, liliac și multe altele, compun semnătura locală și parfumul pământului, înainte de orice alt atribut al acestuia. Casele tradiționale par și ele **să crească din acest pământ** asemeni plantelor.

Există o frumusețe tăcută a grădinilor proaspăt săpate din jurul caselor vechi românești în primăvară și toamnă, când toată vegetația este fie latentă, fie „topită", resorbită înapoi în pântecele pământului și acest spațiu întunecat și gol al potențialității este dezvăluit. Casa este atunci complet expusă, ca o barcă solitară plutind pe valuri solide și sfărâmicioase. Apoi, când toată vegetația renaște într-un nou joc de forme, culori și parfumuri, casa este cea care „se topește" în această maree verde. Plantele joacă un rol puternic de a „ține" casa în loc, de a defini spații mici împrejurul ei, de a da mai mult sens potecilor sale, pereților, texturilor și pliurilor, de a-i îmbogăți modelele, culorile și jocul de umbre. Grădina tradițională nu este o compoziție fixă, un „obiect" de design peisagistic, ci un proces spontan, continuu, de moarte, renaștere, creștere, schimbare de formă, schimbare de culori și miresme. În fiecare zi, în fiecare an, o grădină nouă. O reînnoire ciclică prin care treceau în alte moduri și casele. Și toate acestea sunt posibile datorită prezenței discrete, în fundal, a pământului hrănitor și viu.

Această imagine pare acum o reminiscență din alte vremuri și un alt tip de grădină, goală și mută, câștigă teren împreună cu casele indiferente față de locul pe care se așează.

Pipera is not the only Romanian village being radically transformed, though it is a dramatic example due to its proximity to Bucharest. Lately, poor replicas of what is supposed to be the urban villa typology, replaces more and more the colorful and diverse rural houses even in remote areas. It is a generalized process of radical change, more intense in the area influenced by the Capital and other large cities. The old is aggressively rewritten and in this process, a deeply **rooted** way of building and **dwelling** is being whipped out and lost without notice.

Since the economic activity is condensed mainly in the cities, the villages, unable to sustain themselves only through agriculture and small businesses, have become "unsettled" and un-centered settlements, like an elder leaning on the crutch offered by the city. A lack of independence that also implies a certain loss of identity.

Romanian villages are keeping up an exhausting balancing act in which part of the old, graceful way of living cannot be kept. The fields and gardens can no longer benefit from the same attention and involvement that they used to have when they were the main source of food. Since this utilitarian connection to the earth loss its vigor, the outdoor no longer has the same status and vitality. The patterns of living have changed and it is only natural to be so. But looking at the old and the new side by side, it becomes obvious how much our perception of the land, of nature and the perception towards **our own way of inhabiting the outdoors** has shifted in only a few decades. A constricted way of living generated by the urban density is transferred to the countryside, amputating a whole dimension of life. Our liveliness seems to have withdrawn from the exterior spaces around our homes and the interior space, enormously amplified, has taken over most aspects of our way of dwelling. Our courtyards are inhabited in less and less meaningful ways and the active involvement with its elements tends to be replaced by passive, leisure activities.

Pipera nu este singurul sat românesc care trece prin transformări profunde, deși este un exemplu dramatic datorită apropierii sale de București. În ultimul timp, replicile neizbutite a ceea ce se presupune că este tipologia de vilă urbană, înlocuiesc din ce în ce mai mult casele rurale colorate și diverse, chiar și în zone mai izolate. Este un proces generalizat de schimbare radicală, mai intens în zona influențată de Capitală și de alte orașe mari. Vechiul este rescris în mod agresiv și în acest proces, un mod de a construi și **a locui**, așezat și **înrădăcinat**, este șters și pierdut fără să ne dăm seama.

Deoarece activitatea economică este condensată în principal în orașe, satele, incapabile să se întrețină doar prin agricultură și întreprinderi mici, au devenit așezări „neliniștite" și necentrate, ca un bătrân care se sprijină pe cârja oferită de oraș. O lipsă de independență care aduce cu sine și o anumită pierdere de identitate.

Satele românești se mențin într-o echilibristică epuizantă, în care o mare parte din vechiul mod de viață nu poate fi păstrat. Câmpurile și grădinile nu mai pot beneficia de aceeași atenție și implicare pe care le aveau în vremea în care ele constituiau principala sursă de hrană. Deoarece această legătură utilitară cu pământul își pierde vigoarea, exteriorul nu mai are același statut și vitalitate. Tiparele de viață s-au schimbat și este firesc să fie așa. Dar, punând alături noul lângă vechi, devine evident cât de mult s-a schimbat, în doar câteva decenii, percepția noastră asupra pământului, asupra naturii și **percepția asupra felului de a locui în aer liber**. Un model de locuire contractat și trunchiat, generat de densitatea urbană, este transferat în mediul rural, amputând o întreagă dimensiune a vieții. Vitalitatea noastră pare să se fi retras din spațiile exterioare dinprejurul caselor, iar spațiul interior, enorm amplificat, a preluat cele mai multe aspecte ale locuirii. Curțile sunt locuite în moduri din ce în ce mai puțin semnificative, iar imersiunea prin activitățile zilnice în elementele naturii tinde să fie înlocuită de activități de agrement mai degrabă pasive care păstrează un contact superficial cu locul.

The delicate balance between the abundance and vitality of local vegetation and our will to control it, essential for an ordered but rich and unique place for living, seems nowadays to incline towards over control. To cut short the time needed to maintain this precarious balance, we tend to overpower nature to the point of devitalizing the land, thus reducing greatly the vast array of possible experiences of our outdoor living. Our need for control also results in that many of the new houses tend to impose/force themselves upon a place to the point of silencing it. In doing so, it also alters the unique possibilities of interaction a place holds for its inhabitants.

In contrast to the contemporary approach, the old houses were as much of the garden as the garden was theirs. They were assuring the protection the outdoor could not offer, but otherwise, life was taking place mostly outside, not constrained between walls. Living with the feet on the ground, in both the literal and metaphorical sense, could be felt in all the details of a household: in its normality, its size, its unpretentious details, in its beautiful humbleness, its joyful presence. The house and the garden where nonhierarchical complements, both needed and fully inhabited.

Our aim is to draw attention upon the process of "**ungrounding**", in which a large part of our identity, our land's identity and rich way of inhabiting it could be lost. We, as a profession, have a far too narrow sight of what dwelling should be and tend to restrict it to basic, universal gestures and experiences hosted mostly by the indoors, or a sum of *cliché* ways of living around the house. Our hope is that by looking closely at this primordial connection of our homes to the ground they stand upon, and also at our cultural biases regarding it, a meaningful shift of perspective can occur. This connection goes much deeper than tradition, typologies, styles, materiality or architectural details. We hope that a mindset of reverence towards a place, starting

Echilibrul delicat dintre abundența și vitalitatea vegetației locale și voința noastră de a o ține sub control, stare esențială pentru un loc ordonat dar bogat în forme și unic în felul de locuire pe care îl oferă, pare să încline în prezent spre controlul excesiv. Pentru a reduce timpul necesar a menține acest echilibru precar, avem tendința de a domina natura până la devitalizarea terenului, reducând astfel foarte mult gama vastă de experiențe posibile ale vieții noastre în aer liber. Nevoia de control se manifestă și în faptul că multe dintre casele noi tind să se impună, să își forțeze prezența asupra unui loc până la a-l reduce la tăcere, a-i șterge aspectele care îi dau identitate. Procedând astfel, modifică și posibilitățile unice de interacțiune pe care un loc le poate oferi celor ce îl locuiesc.

Spre deosebire de abordarea contemporană, în cazul caselor vechi, acestea erau la fel de mult ale grădinii pe cât grădina era a casei. Aceasta asigura protecția pe care exteriorul nu o putea oferi, dar altfel, viața se desfășura mai ales în exterior, neconstrânsă între pereți. Acest fel de a trăi, cu picioarele pe pământ, atât în sens propriu cât și în sens metaforic, se putea simți în toate detaliile unei gospodării: în firescul lucrurilor, în mărimea casei, în detaliile sale nepretențioase dar atent lucrate, în simplitatea ei frumoasă sau în prezența veselă. Casa și grădina își trăiau complinirea, erau jumătăți complementare non ierarhice, ambele necesare, fiecare aducând partea ei, fără de care locuirea nu se putea întregi, ambele pe deplin locuite.

Scopul nostru este acela de a atrage atenția asupra procesului de „**dezrădăcinare**", în care o mare parte a identității noastre, a identității pământului nostru și a modului bogat de a-l locui ar putea fi pierdută. Ca profesie, avem o vedere mult prea îngustă asupra a ceea ce ar trebui să fie o locuință și tindem să o restrângem la gesturi și experiențe primare, universale, găzduite mai ales în spațiile interioare. Cât despre locuirea în jurul casei,și aceasta tinde să se limiteze la o sumă de clișee. Speranța noastră este că, analizând cu atenție această legătură primordială a caselor noastre cu solul pe care se așează, precum și prejudecățile culturale cu privire la acesta, poate avea loc o schimbare semnificativă de perspectivă. Această conexiune merge mult mai adânc decât tradiția, tipologiile,

with its earth can give birth to numberless unique and appropriate expressions which can sustain *complete and unrepeatable* experiences of inhabiting a place.

Feet on the ground

The soles of my feet can still "remember" a map of all the textures of earth in and around the courtyard of my grandparents' house: the pounded one between and around the two houses, the barely touched one in the flower garden, the lumpy one between the rows of vines, that would crumble under my steps, the bare, muddy one where the animals were held, the sandy earth around the big gates where chamomile would grow and where we were drawing with wooden sticks on the smooth surface, the cool, soaked clay around the well where big stone slabs where placed to step upon and tall grass would grow, the stony road that would slow our run, with a fine dust refuge on the edges, the mire around the river banks where our sandals were captured by the ropy clay and numberless other sensations that still remain ingrained. This all is a huge part of my childhood memories and entangled with the image of the house and the village. In fact, in my memories the house is less present than the garden, the alleys or the fields that have filled me up with so many different sensations.

The architect's lenses

The village of my grandparents is in an arid, flat area at the edge of Bărăgan. There is an apparent scarcity about it, nothing spectacular being shown at first glance. But there, every small presence, like a flower, a butterfly or a stork in flight, turns into an event. Its spaciousness acts as a magnifying glass for delicate beauty. And so, miming the amplified presence of the flowers, the houses and fences were uninhibited in using all colors in vibrant tones and adorning the facades with detailed textured plaster.

stilurile, materialitatea sau detaliile arhitecturale. Sperăm că o atitudine plină de reverență față de un loc, începând cu pământul său, poate da naștere la nenumărate expresii unice și adecvate care pot susține experiențe complete și irepetabile de locuire în acel loc.

Cu picioarele pe pământ

Tălpile mele încă își mai pot „aminti" o hartă a tuturor texturilor pământului din curtea casei bunicilor și din jurul ei: pământul bătătorit dintre și dimprejurul celor două case, cel aproape neatins din grădina de flori, cel cu bulgări mari, abia întorși de sapă între rândurile de viță de vie, bulgări care se sfărâmau sub pași, pământul gol și noroios unde erau ținute animalele, pământul nisipos din jurul porților mari unde creștea mușețelul și unde desenam cu bețe de lemn pe suprafața fină, lutul răcoros și mustind de apă în jurul fântânii, unde erau așezate lespezi mari de piatră pentru a călca și unde creștea iarbă înaltă și bogată, drumul pietros care ne încetinea alergarea și care avea un refugiu fin de praf pe margini, clisa de pe malurile râului unde sandalele noastre rămâneau prizonierele lutului vâscos și nenumărate alte senzații care rămân încă adânc amprentate în corp. Toate aceste trăiri compun acum o parte uriașă a amintirilor mele din copilărie și se împletesc inseparabil cu imaginea casei și a satului. De fapt, casa este mai puțin prezentă în toate aceste amintiri decât grădina, ulițele sau câmpurile care m-au bucurat și m-au umplut cu atâtea senzații diferite.

Lentilele arhitectului

Satul bunicilor mei se află într-o zonă aridă, plată, la marginea Bărăganului. Există o aparentă sărăcie și goliciune a locului, nimic spectaculos nefiind arătat la prima vedere. Dar acolo, fiecare mică prezență, fie floare, fie un fluture sau o barză în zbor, se transformă într-un eveniment. Liniștea sa spațioasă acționează ca o lupă pentru mici momente de frumusețe delicată. Și astfel, mimând prezența amplificată a acestora, casele și gardurile erau dezinhibate în utilizarea tuturor culorilor în tonuri vibrante și în împodobirea fațadelor cu tencuieli texturate și detaliate.

After becoming an architect, while passing by a green painted wooden fence, with a brown metal gate in front of a light violet, textured facade adorned by a climbing plant with big orange flowers, I judged this „unfortunate" blend of colors. Yet, this very blend that I dismissed intellectually, I found to be very heart-warming. I realized that my education as an architect left me full of preconceptions and fears about using color. An unnatural „religion" of monochrome architecture I unknowingly adhered to. And this village exuded so much vitality, joy and innocence through its uninhibited love for all colors. In the same „box of forbidden things" could also be found the elaborate textures of plaster, ornaments, thresholds, wooden fences and many more details that fill so many of my memories.

How was it so that this (to me) beautiful village, that saw me grow, left no mark in my values and conceptions as an architect? How come my education got me so astray, so disconnected from all that enchanted me as a child and all that my ancestors built as a mirror of their souls? Yet all this beauty that I rediscovered much later, seen through the lens of the modern canons of architecture, seems out of question, a marginal, unripe manifestation, devoid of the refinement of the cult object, maybe even a grotesque kitsch. The narrow path of the international trends seem guided not by a joyous exploration of all forms and colors as inspired by a place, but (and there are, of course, exceptions to this) prudently promotes the unanimous accepted lines of a minimal and neutral architecture. Without denying the level of refinement the minimal design has reached and my sincere appreciation of it, I wonder if there should be only one universal answer, or even a regional one. Should all soils give birth to the same flower?

După ce am devenit arhitect, în timp ce treceam pe lângă un gard din lemn pictat verde, cu o poartă din metal maro în fața unei fațade violet deschis, texturată și împodobită de o plantă cățărătoare cu flori mari portocalii, am judecat aspru acest „nefericit" amestec de culori. Totuși, tocmai acest amestec pe care l-am respins din punct de vedere intelectual, l-am găsit a fi foarte cald și viu. Mi-am dat seama că educația mea ca arhitect m-a lăsat plină de preconcepții și temeri cu privire la utilizarea culorii. O „religie" nenaturală a arhitecturii monocrome la care am aderat fără să știu. În schimb acest sat emana atâta vitalitate, bucurie și inocență prin dragostea sa dezinhibată pentru toate culorile și amestecurile lor. În aceeași „cutie de lucruri interzise" de canoanele arhitecturii culte se găseau și texturile elaborate de tencuială, ornamentele, pragurile, gardurile din lemn cu ciucuri prinși la streașină și multe alte detalii care umplu atâtea amintiri.

Cum s-a întâmplat că acest sat care m-a văzut crescând, să nu lase nicio urmă în reperele și concepțiile mele de arhitect? Cum educația mea m-a îndepărtat atât de mult, m-a deconectat de tot ceea ce mă încânta când eram copil și de tot ceea ce strămoșii mei au construit ca o oglindă a sufletelor lor? Însă toată această frumusețe pe care am redescoperit-o târziu, văzută prin lentilele canoanelor moderne ale arhitecturii pare complet interzisă, o manifestare marginală, necoaptă, lipsită de rafinamentul obiectului cult, poate chiar un kitsch grotesc în toată dezinvoltura ei. Calea îngustă a tendințelor internaționale nu pare ghidată de o explorare ludică a tutor formelor și culorilor inspirate de un loc, ci (și există, desigur, excepții de la aceasta) promovează cu prudență liniile acceptate unanim de o arhitectură minimală și neutră. O cale de mijloc „corecta", egal depărtată de tot și de toate. Fără a nega nivelul de rafinament pe care l-a atins designul minimal și aprecierea mea sinceră față de acesta, mă întreb dacă ar trebui să existe un singur răspuns universal, sau chiar unul regional. Oare toate solurile ar trebui ca să nască aceeași floare?

By this we don't imply the preservation of a local identity as a political act, as an opposition to others, nor as an act of preserving the know-how or holding on to a past that we perceive as being far richer than what the present is, through a lifeless repetition of forms and patterns. The intention is precisely to find the necessary freedom of thought and the substance that can nourish a built environment that is vivid and renewed, **fully rooted in the place and in the present moment and that also manages to anchor its inhabitants**. An environment that can provide a freedom to *dwell fully* and experience all that a place can offer. We do not advocate for a return to a way of life that cannot be sustained, but for finding the right gestures inspired by the humble relationship to the earth and for **maintaining a certain involvement with the outdoor**, which are essential, regardless of the shape buildings may take.

Cele de mai sus nu trebuie fie înțelese ca sugestie de a păstrara o identitate locală ca act politic, ca opoziție față de un altul, nici ca demers de păstrare a unei cunoașteri a tehnicilor și meșteșugurilor sau de menținere a unui trecut, pe care îl percepem ca fiind mult mai bogat decât ceea ce poate oferi prezentul, printr-o repetare lipsită de viață a formelor și tiparelor anterioare. Intenția este tocmai aceea de a căuta o cale către libertatea de gândire necesară și substanța care poate hrăni un mediu construit, viu și reînnoit, **ancorat pe deplin în loc și în momentul prezent** și care reușește să ofere **o locuire „înrădăcinată"** locuitorilor săi. Un mediu care poate oferi libertatea de **a locui pe deplin** și de a experimenta tot ce poate oferi un loc. Nu este o pledoarie pentru întoarcerea la un mod de viață care nu poate fi susținut, ci pentru găsirea gesturilor adecvate, inspirate de relația umilă cu pământul și pentru **menținerea unei bogații și intensități în interacțiunea cu exteriorul,** aspecte esențiale, indiferent de forma pe care clădirile o pot lua.

The house is the lens through which the whole place is seen. It can amplify or diminish the qualities of the land. It offers the grid that can be filled with various living experiences. It is the architect's sensitivity, freedom of imagination and genuine care that sees that this grid is as permissive as possible and as holistic as possible, for architects are now, more than ever before, the keepers, the guardians of our experience of dwelling. We add to this the global context where the direct connection with the exterior and with the earth, dictated until recently by the need to find food, tends to diminish. The architect, thourgh the mediation offered by the house, will have to give new meanings to this new exterior, ideally, at least as varied and rich as those of the former agrarian paradigm.

Casa este lentila prin care percepem întregul loc. Ea poate amplifica sau diminua calitățile terenului. Ea oferă grila care poate fi umplută cu diverse experiențe de viață. Sensibilitatea arhitectului, libertatea de imaginație și implicarea sinceră sunt cele care asigură faptul că această grilă este cât se poate de permisivă și holistică. Arhitecții sunt custozii experienței noastre de locuire acum mai mult decât oricând în istoria omenirii, deoarece s-au erijat în „mediatori" obligatorii între loc și locuitor. Adăugăm la aceasta și contextul global în care legătura directă cu exteriorul și cu pământul, dictată până de curând de nevoia procurării hranei, tinde să se diminueze. Arhitectul, prin medierea oferită de casă, va trebui să dea sensuri noi acestui exterior, în mod ideal, cel puțin la fel de variate și de bogate pe cât erau cele ale paradigmei agrare anterioare.

The architect's words. Regaining the feminine approach.

In the architect's words, the ground became **the site** or **the terrain**, a geometric quantifiable abstract entity, lifeless and exploitable. The words we currently employ in our profession, illustrate a part of a bigger picture of our going astray, our becoming estranged to the land. But here, within the words we use to guide us on our meandering ways of thinking, also lies a valuable path of returning "home". Language offers a matrix through which reality is translated into concepts. Knowingly or unknowingly, we operate within the limits of these concepts. Our choice of words in different situations guides our view of and responses to our experiences. The words hold tremendous power of lighting up certain meanings in the complex web of our reality.

Returning to the earth, by means of attention, emotion and intention guided through the words we use, may be the main cord of connection to a place, a connection that needs to be recovered and healed for a mild, healthy and sustainable architecture.

In contemporary architectural terminology, we tend to use a rather masculine word range. Architecture as a domain is perceived as belonging more to the masculine values, as an act of will and strength. The words of our shared vocabulary reinforce this line of thought. We emphasize aspects such as **order, efficiency, structure, durability, technology, functionality, quantities** etc., all masculine values and all much needed, but unbalanced in the absence of the gentile, more nuanced feminine point of view. Within this unbalanced mindset, the earth we build upon is no longer earth. It is spoken about in terms of measurements, coefficients, geometry, declivity and so forth. So we use words such as **site, terrain, parcel** etc. And many times it is more adequate to do so, as this terms are sharper and manage to clear out a lot of unnecessary "debris" that others carry. They bring to sight the objective and more manageable qualities of a place, leaving out the fuzzy, fluid, implied meanings attached. All this words describe a reductive, abstract

Cuvintele arhitectului. Redobândirea perspectivei feminine.

În cuvintele arhitectului, **solul** a devenit **sit** sau **teren**, o entitate abstractă, geometrică, cuantificabilă, lipsită de viață și, ca atare, exploatabilă. Cuvintele pe care le folosim în prezent în profesia noastră, ilustrează o mică parte dintr-o imagine mai largă a rătăcirii noastre, a înstrăinării noastre față de pământ și locuri. Dar tocmai aici, în cuvintele pe care le folosim pentru a ne ghida pe cărările șerpuitoare ale gândirii noastre, se află și o cale valoroasă de întoarcere „acasă". Limbajul oferă o matrice prin care realitatea este tradusă în concepte. Conștient sau fără să ne dam seama, operăm în limitele acestor concepte. Alegerea cuvintelor în diferite situații, ne ghidează înțelegerea și răspunsurile pe care le dăm experiențelor noastre. Cuvintele dețin puterea de a lumina anumite semnificații în rețeaua complexă a realității noastre.
Reîntoarcerea către pământ, prin intermediul atenției, emoției și intenției ghidate prin cuvintele pe care le folosim, poate fi principala coardă a conectării cu un loc, o legătură care trebuie recuperată și vindecată pentru o arhitectură vie, lejeră, sănătoasă și sustenabilă.

În terminologia arhitecturală contemporană, avem tendința de a folosi o gamă de cuvinte mai degrabă masculină. Arhitectura ca domeniu este percepută ca aparținând mai mult valorilor masculine, ca un act de voință și putere. Cuvintele din vocabularul nostru comun întăresc această linie de gândire. Subliniem aspecte precum **ordinea, eficiența, structura, durabilitatea, tehnologia, funcționalitatea, aspecte cantitative** etc. toate fiind valori masculine și toate necesare, dar dezechilibrate în absența viziunii mai nuanțate ce aparține femininului. În cadrul acestei mentalități dezechilibrate, pământul pe care construim nu mai este **pământ**. Despre aceasta se vorbește în termeni de **dimensiuni, coeficienți de ocupare, geometrie, declivitate, regim juridic** și așa mai departe. Așadar, folosim cuvinte precum **sit, teren, parcelă, lot** etc. Și de multe ori în profesie este mai potrivit să facem acest lucru, deoarece acești termeni sunt

reality, a devitalized entity, but an easily manageable one. They are not able to, nor they should incorporate in their content the richness, vitality and sensuality that the word "earth", for example, is imbibed with, because their purpose is to simplify the density of a context in certain moments, in order to make the process more workable.

However, what makes a place unique lies, more often than not, in all that can only be perceived subjectively, in the barely felt nuances, in the slippery, non-linear, more feminine aspects. And to access this realm of a different logic, masculine terms no longer function. They don't have **the power to unlock this territory**. So, in laying out the premises of a project, we should begin by employing words that are charged with more corporeal experiences, words of involvement and interaction, words that are derived from the direct contact with matter. Only such vitalized words can reveal and bring into our focus that which is subject to change, that which is transitory, that which is emotional, that which is particular or peculiar. The cyclical changes a places undertakes, all the subtle experiences it can offer, its own vitality, its fertile and nourishing qualities can only be found through terms such as **earth, soil, mud, dirt, clay** and so on. In these words are encapsulated all the sensations felt by touching it, molding it, digging it, smelling it, lying on it. They hold the memory of flowers, vegetables and fruits growing out of it or of nests and traces of animals being hosted by it.

For a kinder, more humane and better rooted architecture we should start by "growing" our projects from the ground up, in an agricultural way of seeing the process of design. When this vital connection to the place is established and the project is infused with the uniqueness of its context, the masculine approach can bring to it a much needed clarity and structure, and can refine all the substance it has previously gathered. But order without substance is empty, dry and lifeless.

mai clari, mai bine punctați și reușesc să elimine o mulțime de „reziduuri" inutile pe care le conțin alte cuvinte. Ele aduc la suprafață calitățile obiective și mai ușor de gestionat ale unui loc, lăsând în afară semnificațiile neclare, fluide sau insinuate atașate. Toate aceste cuvinte descriu o realitate reductivă, abstractă, o entitate devitalizată, dar una ușor de gestionat. Acești termeni nu pot și nici nu ar trebui să încorporeze în conținutul lor bogăția, vitalitatea și senzualitatea cu care este îmbibat, de exemplu, cuvântul „pământ", deoarece scopul lor este de a simplifica densitatea unui context în anumite momente, tocmai pentru a face procesul de lucru mai facil.

Și totuși, ceea ce face ca un loc să fie unic, se află cel mai adesea în tot ceea ce poate fi perceput doar subiectiv, în nuanțele abia simțite, în aspectele fluide, neliniare, mai degrabă feminine. Și pentru a accesa acest tărâm al unei logici diferite, termenii masculini nu mai funcționează. Nu au puterea de a debloca acest **alt fel de teritoriu.** Așadar, în stabilirea premiselor unui proiect, ar trebui să începem prin a folosi cuvinte încărcate cu amprenta experiențelor corporale, cuvinte ale implicării și interacțiunii, cuvinte care derivă din contactul direct cu materia. Numai astfel de cuvinte vitalizate pot dezvălui și aduce în centrul atenției noastre ceea ce este supus schimbării, ceea ce este tranzitoriu, ceea ce este emoțional, ceea ce este atipic sau particular. Schimbările ciclice prin care trece un loc, toate experiențele subtile pe care le poate oferi, propria sa vitalitate, fertilitatea și capacitatea de a oferi hrană, pot fi găsite doar prin termeni precum **pământ, sol, noroi, argilă** și așa mai departe. În aceste cuvinte sunt încapsulate toate senzațiile resimțite prin atingere, modelare, săpare, toate mirosurile și miresmele, toate senzațiile corpului întins pe jos. Tot ele păstrează amintirea florilor, legumelor și fructelor pe care pământul le hrănește sau a cuiburilor și a urmelor de animale găzduite.

Pentru o arhitectură mai blândă, mai umană și mai bine înrădăcinată, ar trebui să începem „creșterea" proiectelor noastre privind în jos, spre pământ, într-un mod mai degrabă agricol de a vedea procesul de proiectare. Atunci când această conexiune vitală cu locul este stabilită și proiectul este infuzat de unicitatea contextului său, gândirea masculină îi poate aduce claritate și structură și poate rafina toată substanța pe care a adunat-o anterior. Dar ordinea fără substanță este goală, aridă și lipsită de viață.

The living earth – (Instead of conclusion)

Being sensible towards the qualities of a place should not start (and end) with the "loud" and distant attributes of its geography. A place seems to matter only when the view is breathtaking, when its magnitude and presence overwhelms the stature of the house (or at least our own), when all that gives it character is new and exciting for the bored eye of the modern man. All that is there with us all the time, what seems common, is easily overlooked and becomes unworthy of our appreciation. The ground is always there, a given, a silent background. There is an *up* and a *down* and everything sits on something, as gravity eludes nothing. Oftentimes architects, in a view of reality greatly influenced by their professional education and by our culture in general, see the built object as the main actor, the precious pearl held by a more or less valuable support that can be molded at will to complement the building. From this point of view, all acts of "violence" towards the site in the name of Architecture are permitted. We have a feeling of entitlement over the place we decide to build upon, as it "belongs" to us. But is it really so?

What if our optics would reverse and the land, barren and dull as it may look sometimes at the first sight, would be honored with our outmost respect as an entity that preceded us and will continue to exist long after we will be gone. An entity that lives through countless other beings, that breathes, moves, has its cycles of death and renewal, is rich and fertile and is always unique in its textures, colors, moisture, shadows and plants. There is an intimate connection, a constant exchange tying us to the earth through the very food that builds our bodies. The elders knew this, as they touched with their hands and bare feet every centimeter of dirt in their fields and lived from its crops. And if the clay and our bodies are of the same substance, how can the bodies of our houses become so estranged? They too used to be born out of its clay, its stones and the wood of its trees. The houses where a reflection of this connection and this understanding. They were a fold of the earth, a protective crease. Built this way, the house could never be any different from the fruit of a plant feeding from the earth's humors.

It may be time to bring a different perspective upon the "empty" place that will receive a house, which, no matter how barren it may seem at first glance, it is never truly empty when you get close enough and pay a respectful attention to it.

Pământul viu - (În loc de concluzie)

A fi sensibil la calitățile unui loc nu ar trebui să înceapă (și să se termine) cu atributele „puternice" și îndepărtate ale geografiei sale. Un loc pare să aibă importanță doar atunci când priveliștea este uluitoare, când magnitudinea și prezența sa copleșesc statura casei (sau cel puțin pe a noastră), când tot ceea ce îi conferă caracter este nou și interesant pentru ochiul plictisit al omului modern. Tot ce este prezent cu noi tot timpul, ceea ce pare obișnuit, este ușor trecut cu vederea și devine nedemn de aprecierea noastră. Pământul este întotdeauna acolo, un fundal dat, de la sine înțeles, discret și tăcut. Există un sus și un jos și totul stă pe ceva, deoarece nimic nu eludează gravitația. De multe ori arhitecții, într-o perspectivă asupra realității influențată în foarte mare măsură de educația profesională dar și de cultură în general, văd obiectul construit ca fiind actorul principal, perla prețioasă așezată pe un suport mai mult sau mai puțin valoros, care poate fi modelat după bunul plac pentru a susține și completa opera de arhitectură. Din acest punct de vedere, în numele Arhitecturii, sunt permise toate actele de „violență" asupra sit-ului. Avem un sentiment de drept de decizie asupra locului pe care hotărâm să construim întrucât ne „aparține". Dar este oare acesta raportul de apartenență real?

Ce s-ar întâmpla dacă optica noastră s-ar inversa și pământul, oricât sterp și anost ar părea uneori la o primă vedere, ar fi onorat cu cel mai mare respect, ca entitate care ne-a precedat și va continua să existe mult după ce vom fi plecați. O entitate care trăiește prin nenumărate alte ființe, care respiră, se mișcă, are ciclurile sale de moarte și reînnoire, este bogată și fertilă și întotdeauna unică prin texturile, culorile, umezeala, umbrele și plantele sale. Există o legătură intimă, un schimb constant care ne leagă de pământ chiar prin hrana care ne construiește corpurile. Bătrânii știau acest lucru, în timp ce atingeau cu mâinile și picioarele goale fiecare centimetru de sol din câmpurile lor și trăiau din recoltele sale. Și dacă lutul și corpurile noastre sunt din aceeași substanță, cum pot corpurile caselor noastre să se înstrăineze atât de mult? Și ele se nășteau din lutul și pietrele locului și din lemnul copacilor și în ele se reflecta această legătură și această înțelegere. Casele erau un pliu a pământului, o răsfrângere protectoare. Construită astfel, casa nu ar putea fi niciodată mai străină de loc decât fructul unei plante care se hrănește din umorile aceluiași pământ.

Invit, așadar, la această schimbare de perspectivă asupra locului „gol" care va primi o casă, și care, oricât de steril ar părea la prima vedere, nu este niciodată cu adevărat gol atunci când ne apropiem suficient și îi acordăm o atenție plină de respect.